

Nr 363.

Av herr **Bäcklund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, angående försvarsväsendets ordnande.

Tredje försvarsberedningen föreslog på sin tid, att underlöjtnantsgraden skulle borttagas och att de från krigsskolans officerskurs utexaminerade eleverna skulle, under benämningen officersaspiranter åtnjuta lön såsom sergeanter av andra klassen till dess löjtnantsbeställning bleve ledig. Tjänstgöringen som officersaspirant skulle dock omfatta minst två år.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 58 till 1914 års senare lagtima riksdag framhölls emellertid, att tredje försvarsberedningens förslag skulle innebära allvarliga olägenheter, varför tidigare gällande grunder för officerskårens rekrytering i huvudsak borde bibehållas. Beställningarna såsom officers- och reserv-officersvolontärer föreslogos dock till indragning, och aspiranterna skulle under sin utbildningstid likställas med värnpliktiga studenter, varjämte det ifrågasattes, att officersaspiranten vid befordran till underlöjtnant skulle anställas medelst konstitutorial i stället för fullmakt.

I anledning av motioner av hrr Kvarnzelius och Staaff m. fl. föreslog riksdagens särskilda utskott, med tillstyrkan i övrigt av i Kungl. Maj:ts proposition framförda förslag, inrättandet av en ny tjänstegrad, benämnd fänriksgraden, vilken visserligen skulle vara förenad med officers tjänsteställning jämte underlöjtnants avlöningsförmåner, men besättas medelst konstitutorial. Efter två års tjänstgöring skulle fänrik, som anses besitta därför erforderliga kunskaper, erhålla fullmakt å beställning såsom underlöjtnant, vilket också blev riksdagens beslut.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, till innevarande års riksdag skulle officersaspirantens tjänstgöring vid trupp såsom underbefäl ökas med ett år, av vilken anledning tjänstetiden inom fänriksgraden minskas till ett år. Det kan emellertid ifrågasättas, om icke de motiv, som voro bestämmande för tredje försvarsberedningens ställning i denna fråga, alltjämt ha samma kraft, varför fänriksgraden bör helt borttagas. Officersaspiranterna böra i stället fullgöra sitt andra tjänsteår såsom sergeanter, varigenom de i synnerhet under vinterhalvåret, i egenskap av biträden åt kompaniadjutanterna, beredas tillfälle att få inblick i expeditions- och förrådstjänsten m. m., vilket torde vara värdefullt för deras fortsatta tjänst som kompanichef med uppördsmanansvar.

Jag har också trott mig finna ett stöd för min mening uti chefens för generalstaben yttrande angående organisationen av lantförsvaret, bifogat till propositionen, och däri det säges: »I vårt land hava subalternofficerarna även sedan gammalt tagit omedelbar del i utförandet av utbildningsarbetet, den s. k. drillen, och uppträda härunder ganska ofta sida vid sida med yngre underofficerare, vilket däremot icke i regeln ifrågakommer inom stormaktsarméerna särskilt icke inom den engelska armén. Det är kanske framför allt denna omständighet, som framkallat uppfattningen på vissa håll om att underofficerare i stor utsträckning redan nu utföra officerstjänst och sålunda ersätta officerare, ehuru det kanske vore riktigare att beteckna detta förhållande så, att våra yngre och yngsta officerare även få fullgöra underofficerssysslor — varemot för övrigt icke något torde vara att erinra, om tillämpningen hålles inom rimliga gränser.»

Är det så, att de yngsta officerarna utföra sysslor, som rätteligen borde åligga underofficerarna, borde det också vara en självskriven sak, att de skola ha samma grad och samma avlöningsförmåner som underofficerarna. Därest underofficerare i huvudsak handhava utbildningsarbetet eller den s. k. drillen torde detta för övrigt i flera avseenden vara endast gagneligt för det försvar, vi måste hålla.

Det synes alltså vara angeläget att frågan huruvida en minskning av subalternofficerare och en ökning av sergeanterna kan ske. I varje fall anser jag, att fänriksgraden bör borttagas och att officersaspiranten i stället fullgör sin praktiska utbildning i mot arbetet svarande grader.

Borttages fänriksgraden så är därmed också sergeanternas tjänsteställningsfråga bragt ur världen.

I anslutning till det ovan anförda får jag alltså hemställa, att riksdagen måtte besluta

att det antal beställningar för fänrik, som i propositionen beräknats, må indragas och i stället hänföras till beställningarna såsom sergeant,

att officersaspiranterna skola tjänstgöra såsom sergeanter och med sergeants avlöningsförmåner intill dess befordran till underlöjtnant kan vinnas, samt

att detta i tillämpliga delar må gälla även reservofficersaspiranter.

Stockholm den 21 mars 1925.

Helge Bäcklund.